

TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJA

SPRENDIMAS ATSISAKYTI IŠKELTI DRAUSMĖS BYLĄ TEISĖJAI V. O.

2015 m. vasario 5 d. Nr. 18 P-2

Vilnius

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija), susidedanti iš Algio Norkūno (Komisijos pirmininko), Algimanto Čepo, Dianos Butrimienės, Veslavos Ruskan (pranešėjos), Teodoros Staugaitienės ir Lino Žukausko, sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Aurelijai Pauliukaitei, Nacionalinės teismų administracijos patalpose išnagrinėjusi V. ir A. G. teikimą dėl drausmės bylos iškėlimo Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjai V. O., susipažinusi su medžiaga,

n u s t a t ė :

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos Asmenų aptarnavimo skyrius persiuntė Komisijai V. ir A. G. (toliau – ir pareiškėjai) prašymą įvertinti Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjos V. O. veiksmus. Prašyme V. G. nurodo, kad yra UAB „JVA Partneris“ akcininkas ir šios įmonės direktorius. Jo įmonė pasirašė žaliavos tiekimo sutartis su UAB „Pamario žuvis“, kurios direktorius ir 100 proc. akcininkas yra V. O., bei UAB „Kuršių marių žuvis“, kurios direktorius irgi yra V. O., o vienintelis akcininkas – jo sūnus. 2013 m. rugsėjo mėnesį UAB „Pamario žuvis“ paėmė kreditą verslo plėtrai – didinti žaliavos supirkimą (žaliavos tiekėjas – UAB „JVA Partneris“) ir tam buvo įkeistas V. O. sutuoktinės Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjos V. O. turtas. 2014 m. pavasarį Lietuvos žuvies pramonėje susidarė sudėtinga situacija, trūko žaliavos gamybai, taigi UAB „JVA Partneris“ susidarė skola UAB „Pamario žuvis“. Pareiškėjų tvirtinimu, UAB „JVA Partneris“ pripažino, kad yra skolinga ir sutiko skolą apmokėti, prieš tai ją suderinus, tačiau UAB „Pamario žuvis“ nesutiko ir reikalavo sumokėti trigubai didesnę sumą ir ėmėsi veiksmų, kad sužlugdytų UAB „JVA Partneris“. Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėja V. O. pradėjo aktyviai dalyvauti skolos išieškojimo procese, skambino A. G., reikalavo sumokėti skolą arba laiduoti savo asmeniniu turtu firmos prievolių įvykdymą. Antstolė V. D. patarė tęsti visas derybas ne su UAB „Pamario žuvis“ direktoriumi, o su jo sutuoktine V. O.. 2014-05-02 teisėja V. O. kartu su sutuoktiniu bei antstolės V. D. padėjėju atvyko į UAB „JVA Partneris“ biurą, kai buvo areštuojamas UAB „JVA Partneris“ turtas, teisėja asmeniškai atstovavo įmonei UAB „Pamario žuvis“ bei vedė visas derybas. Teisėja leido suprasti, kad labai pasistengs, jog įmonei būtų padarytas kuo didesnis spaudimas, o po minėto vizito dar kelis kartus skambino, grasino nemalonumais ir reikalavo, kad būtų įkeistas asmeninis turtas ar pasirašytas vekselis. 2014 m. rugpjūčio mėnesį teisėja V. O. įformino nedarbingumą ir UAB „Pamario žuvis“ vėl pateikė ieškinius UAB „JVA Partneris“. Antstolė V. D. su kuria teisėja V. O. sieja ne tik darbiniai santykiai, areštavo visą ne tik įmonės, bet ir asmeninį turtą. Visi procesiniai sprendimai UAB „Pamario žuvis“ naudai buvo priimami labai greitai (per vieną dieną), o UAB „JVA Partneris“ pareikšto priešieškinių priėmimo klausimas išspręstas per 10 dienų. Pareiškėjai mano, kad teisėja V. O. darė spaudimą priimant teismų procesinius sprendimus.

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus primininkas atliko patikrinimą dėl skundžiamų teisėjos V. O. veiksmų ir Komisijai pateikė išvadą, kad Klaipėdos miesto apylinkės teisme, kuriame teisėja dirba V. O., nebuvo išnagrinėta nė viena byla, kurioje viena iš proceso šalių

būtų teisėjos sutuoktinio vadovaujama įmonė (UAB „Pamario žuvis“, UAB „Kuršių marių žuvis“). Atlikus patikrinimą taip pat nustatyta, kad teisėja V. O. nė vienoje byloje, kurioje šalys vienoje pusėje yra UAB „Pamario žuvis“ ar UAB „Kuršių marių žuvis“, o kitoje – UAB „JVA Partneris“, nėra byloje dalyvaujantis asmuo ir (ar) AB „Pamario žuvis“ ar UAB „Kuršių marių žuvis“ atstovė. Patikrinimo išvadoje nurodyta, kad, atliekant patikrinimą Administravimo teismuose nuostatų nustatyta tvarka ir priemonėmis, nėra galimybių nustatyti, ar teisėja V. O. dalyvavo skolos išieškojimo iš UAB „JVA Partneris“ procese.

Teisėja V. O. 2014-10-08 paaiškinime Komisijai ir 2014-11-10 paaiškinime Klaipėdos apygardos teismui nurodė, kad V. ir A. G. prašyme nurodytos aplinkybės yra neteisingos, nepagrįstos ir žemina jos, kaip pareigūnės, garbę ir orumą. Paaiškino, kad apie bylas, kurias yra iniciavęs jos sutuoktinis ir kurios buvo teisingos Klaipėdos miesto apylinkės teismui, Teismų įstatymo 43 str. 3 d. nustatyta tvarka raštu informavo teismo pirmininkę. UAB „Pamario žuvis“ ir UAB „Kuršių marių žuvis“ interesus dėl skolų išieškojimo gina ir teismuose atstovauja Klaipėdos advokatų kontora „AVERUS“. 2014 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais nedarbingumas jai suteiktas dėl dešinės rankos potrauminių pasekmių ir niekaip nesusijęs su pareiškėjo įmonės atžvilgiu iškeltomis bylomis. Teigia, kad tarp jos, kaip teisėjos, ir antstolės V. D. yra tik darbiniai santykiai.

Komisijai pateiktame 2014-12-16 papildomame paaiškinime teisėja V. O. nurodė, kad UAB „Pamario žuvis“ imant kreditą verslo plėtrai buvo įkeistas jos nekilnojamasis turtas. UAB „Pamario žuvis“ akcijos ar jų dalis jai nepriklauso. Skolos išieškojimo iš UAB „JVA Partneris“ procese nedalyvavo, V. ir A. G. neskambino, 2014-05-02 į UAB „JVA Partneris“ biurą nuvykusi nebuvo, jokios savo pozicijos dėl skolos atgavimo niekada nereiškė, dėl skolos atgavimo jokių veiksmų neatliko. Teisėja nurodo, kad UAB „Pamario žuvis“ niekada neatstovavo ir jokių derybų nevedė. Su antstole V. D. ją sieja tik darbiniai santykiai, o šią antstolę vykdymo veiksams atlikti pasirinko sutuoktinis V. O..

Komisijos posėdyje teisėja V. O. nedalyvavo. Elektroniniu paštu informavo, kad palaiko rašytiniuose paaiškinimuose nurodytas aplinkybes bei motyvus ir prašo teikimą nagrinėti jai nedalyvaujant.

Drausmės bylą teisėjai V. O. kelti atsisakytina.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija iškelia teisėjui drausmės bylą, kai teisėjo veiksmuose nustato nusižengimų, numatytų Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalyje, požymių. Teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka trimis atvejais: už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą ir už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo vardą žeminantis poelgis – tai su teisėjo garbe nesuderinamas ir Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkantis poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui. Teisėjo vardą žeminančiu poelgiu taip pat pripažįstamas bet koks pareiginis nusižengimas – aiškiai aplaidus konkrečios teisėjo pareigos atlikimas arba jos neatlikimas be pateisinamos priežasties.

Teisėjas privalo nepiktnaudžiauti savo tarnybine padėtimi, siekiant paveikti kitų asmenų sprendimus, nedalyvauti finansinėje ar komercinėje veikloje, naudojantis savo pareigomis (Teisėjų etikos kodekso 12 str. 2 ir 6 d.), savo darbinėje ir kitoje viešojoje veikloje visada veikti profesionaliai, elgtis korektiškai, mandagiai, nieko neįžeidinėti, laikytis kitų padorumo, pavyzdingumo reikalavimų (Teisėjų etikos kodekso 13, 14 str.). Bangaloro teisėjų elgesio principų, priimtų 2002 m. Hagoje vykusiame teismų pirmininkų posėdyje, 4.9 punkte išdėstyta, kad teisėjas negali naudotis arba leisti kitiems naudotis jo padėtimi, siekiant asmeninės, savo šeimos narių ar kitų asmenų naudos.

Prašymas iškelti drausmės bylą teisėjai V. O. siejamas su teisėjo vardą žeminančiu poelgiu, būtent su teisėjo elgesiu ne vykdant konkrečias teisėjo pareigas, bet su teisėjo elgesiu ne darbe, kuris, pareiškėjų tvirtinimu, buvo nesuderinamas su teisėjo garbe ir neatitiko Teisėjų etikos kodekso reikalavimų, kuriuo buvo žeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui.

Teisėjo elgesio modelis formuoja visuomenės nuomonę apie teisingumo vykdymą. Pastangos suformuoti palankią nuomonę apie teisingumo vykdymą yra suprantamos ne tik kaip teisėjo orus elgesys teismo salėje ar teismo patalpose, bet taip pat kaip teisėjo tinkamas elgesys bet

kurioje gyvenimiškoje situacijoje. Teisėjo veikla ne teisme bei jo privatus gyvenimas turėtų būti tokie, kad rizika, jog iškils konfliktas su jo visuomeniniu statusu, būtų minimali.

Teisėjas, dalyvaujantis tam tikrame ginče – teismo procese ar sprendamas ginčą ne teisme, turėtų ypatingai atidžiai vertinti savo visus teisinę reikšmę turinčius veiksmus. Teisėjas neturėtų sudaryti pagrindo kitiems manyti, kad jis panaudoja savo pareigas ir tokiu būdu daro neleistiną poveikį bylą nagrinėjančiam teismui ar kitiems asmenims. Teisėjo elgesys turėtų būti diskretiškas, ypatingai atidus, padorus ir sąžiningas. Teisėjas gali dalyvauti tam tikrame ginče, tačiau teisėjas ginčiuose dėl jo privačių interesų turėtų siekti kompromiso, turėtų siekti išspręsti konfliktą taikiai, nusileisti, parodyti savo geranoriškumą, nebandyti įgyvendinti jėga savo teisių, o kartais turėtų net atsisakyti to, kas jam teisėtai priklauso – *noblesse oblige* ((aukšta) padėtis įpareigoja).

Komisijai pateikti dokumentai patvirtina, kad UAB „JVA Partneris“, UAB „Pamario žuvis“ ir UAB „Kuršių marių žuvis“ siejo verslo santykiai. Pareiškėjas V. G. yra UAB „JVA Partneris“ akcininkas ir direktorius. Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjos V. O. sutuoktinis V. O. yra UAB „Pamario žuvis“ akcininkas ir direktorius. V. O. yra UAB „Kuršių marių žuvis“ direktorius, V. O. sūnus yra šios įmonės akcininkas. 2013 m. rugsėjo mėnesį UAB „Pamario žuvis“ paėmė kreditą verslo plėtrai – didinti žaliavos supirkimą (žaliavos tiekėjas – UAB „JVA Partneris“) ir tam buvo įkeistas V. O. sutuoktinės Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjos V. O. turtas.

Tarp įmonių UAB „JVA Partneris“, UAB „Pamario žuvis“ ir UAB „Kuršių marių žuvis“ 2014 metais teismuose vyko ginčai, buvo iškelta daug civilinių bylų. Vienoje iš civilinių bylų pagal kreditoriaus UAB „Pamario žuvis“ pareiškimą skolininkui UAB „JVA Partneris“ dėl skolos priteisimo Klaipėdos miesto apylinkės teismas 2014 m. balandžio 30 d. nutartimi taikė laikinas apsaugos priemones ir areštavo UAB „JVA Partneris“ turtą. Antstolės V. D. padėjėja L. A., vykdydama minėtą teismo nutartį, 2014-05-02 surašė ir pasirašė turto aprašą, kurį pasirašė taip pat skolininko ir išieškotojo atstovai – V. G. ir V. O.

Pareiškėjai prašyme iškelti drausmės bylą teigia, kad teisėja V. O. buvo atvykusi į UAB „JVA Partneris“ būstinę 2014-05-02, kai buvo aprašomas UAB „JVA Partneris“ turtas vykdant teismo nutartį, ir darė neleistiną poveikį atliekant šį vykdymo veiksmą, būtent, teisėja asmeniškai vedė visas derybas ir aiškiai davė suprasti, kad ji labai pasistengs, jog UAB „JVA Partneris“ būtų padarytas kuo didesnis spaudimas. Po šio apsilankymo teisėja skambino pareiškėjui dar kelis kartus ir grasino nemalonumais, reikalavo imtis tam tikrų veiksmų skolos grąžinimui.

Komisijai pareiškėjai pateikė UAB „JVA Partneris“ vyr. buhalterės V. K., buhalterės S. C. ir technologės J. S. rašytinius paaiškinimus, kuriuose jos tvirtina, kad teisėja V. O. kartu su savo sutuoktiniu ir antstolės padėjėja buvo atvykę į UAB „JVA Partneris“ būstinę. Vyr. buhalterė ir buhalterė paaiškino, kad teisėja pakeltu balsu reikalavo iš UAB „JVA Partneris“ direktoriaus grąžinti skolą.

Komisijos surinkti dokumentai patvirtina, kad teisėja V. O. galėjo dalyvauti tam tikrame konflikte (atliekant vykdymo veiksmus, vykdant teismo nutartį), kuris buvo susijęs su jos privačiais interesais. Komisija sprendžia, kad minėti lakoniškuose paaiškinimuose nurodyti faktai, jog teisėja vienoje gyvenimiškoje situacijoje galėjo kalbėti pakeltu tonu ir reikalauti skolos grąžinimo, nėra pakankami tam, kad šis teisėjos elgesys šiuo konkrečiu atveju būtų įvertintas kaip teisėjo vardą žeminantis poelgis, už kurį teisėjai reikėtų iškelti drausmės bylą. Be to, minėti faktiniai duomenys yra pateikti asmenų, dirbančių pareiškėjo įmonėje. Teisėja kategoriškai neigia dalyvavusi minėtuose vykdymo veiksmuose. Dėl to, Komisija sprendžia, kad taip pat ir Komisijai pateiktų faktinių duomenų, kuriais remiantis prašoma kelti teisėjai drausmės bylą, pakankamumo požiūriu, negalima daryti kategoriškos išvados dėl galimai netinkamo teisėjos elgesio ne darbe.

Pareiškėjų paaiškinimai dėl teisėjos V. O. telefoninių pokalbių su pareiškėja A. G. turinio, būtent dėl reikalavimo susitikti dėl skubaus skolos padengimo arba laidavimo savo asmeniniu turtu, dėl galimų teisėjos teiginių, kad neįvykdžius reikalavimų šeima turės didelių nemalonumų, nėra patvirtinti jokiais įrodymais, išskyrus pareiškėjų paaiškinimus.

Nepagrįsti yra pareiškėjų argumentai dėl galimo interesų konflikto dėl to, kad teisėja V. O. ir antstolė V. D. siejo ne tik darbiniai santykiai. Antstolė V. D. Komisijai taip pat nurodė, kad

su teisėja V. O. jos nesieja nei giminystės, nei jokie kiti artimi santykiai, išskyrus darbinius. Komisijai pateiktame paaiškinime antstolė V. D. nurodė, kad visus vykdomuosius dokumentus vykdymui pateikė V. O.. Vykdomosios bylos vykdyti perduotos antstolės padėjėjai L. A. Komisijai pateiktoje medžiagoje nėra jokių duomenų ir pareiškėjai nenurodo konkrečių faktų, kuriais remiantis galima būtų tvirtinti, kad teisėja, naudodamasi tarnybine padėtimi ar asmeniniais ryšiais, darė neleistiną įtaką valstybės įgaliotam pareigūnui – antstoliui.

Pareiškėjų paaiškinimai, kad antstolės veiksmai vykdomosiose bylose, kuriose buvo atliekami vykdymo veiksmai išieškotojo UAB „Pamario žuvis“, kurios akcininku ir direktoriumi yra teisėjos sutuoktinis, buvo palankūs tik šiai vykdymo proceso šaliai, nėra patvirtinti jokiais įrodymais, išskyrus pareiškėjų paaiškinimus. Minėtus paaiškinimus paneigia ir antstolės V. D. rašytiniai paaiškinimai, iš kurių negalima daryti išvados apie antstolės šališkumą. Antstolės tvirtinimu, V. G. buvo atvykęs į antstolės kontorą ir reišė nepasitenkinimą, kad vien dėl to, jog V. O. yra teisėja, antstolė V. D. labai skubiai įvykdė teismo nutartį ir areštavo turtą. Jam buvo paaiškinta, kad visose tokios kategorijos vykdomosiose bylose vykdymas atliekamas skubos tvarka. Dėl nurodytų motyvų, Komisija neturi pagrindo spręsti, kad pareiškėjų prašyme iškelti teisėjai drausmės bylą pareiškėjų interpretuojami minėti faktai gali būti vertinami kaip galimas teisėjos neleistina padarytos įtakos antstolei įrodymas.

Nepagrįsti yra pareiškėjų argumentai dėl teisėjos darytos neleistinos įtakos civilines bylas tarp UAB „Pamario žuvis“, UAB „Kuršių marių žuvis“ ir UAB „JVA Partneris“ nagrinėjusiam teismui. Teisėjų etikos ir drausmės komisija, remdamasi Klaipėdos apygardos teismo atlikto patikrinimo duomenimis bei teismų informacinės sistemos „Liteko“ duomenimis, nustatė, kad teisėja V. O. nė vienoje byloje, kurioje šalys vienoje pusėje yra UAB „Pamario žuvis“ ar UAB „Kuršių marių žuvis“, o kitoje pusėje – UAB „JVA Partneris“, nėra byloje dalyvaujantis asmuo ir (ar) AB „Pamario žuvis“ ar UAB „Kuršių marių žuvis“ atstovė, o Klaipėdos miesto apylinkės teisme nebuvo išnagrinėta nė viena byla, kurioje viena iš proceso šalių būtų teisėjos sutuoktinio vadovaujama įmonė (UAB „Pamario žuvis“, UAB „Kuršių marių žuvis“). UAB „Pamario žuvis“ ir UAB „Kuršių marių žuvis“ teismuose atstovauja advokatų kontora „AVERUS“.

Atsižvelgus į šiuos duomenis, darytina išvada, kad teisėja V. O. nepažeidė Teismų įstatymo 43 str. 3 d. įtvirtintos pareigos pranešti teismo pirmininkui apie teismo procesą, kurio šalis ji yra, arba apie procesą, teismingą teismui, kuriame teisėja dirba, jei proceso šalis yra jos sutuoktinis, vaikai ir t. t. Bylos, kuriose viena iš šalių buvo UAB „Pamario žuvis“ ir UAB „Kuršių marių žuvis“ ir kurios buvo teismingos Klaipėdos miesto apylinkės teismui, būdavo perduodamos nagrinėti kitam teismui.

Pagal Civilinio proceso kodekso 147 str. 1 d. teismas prašymą dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo rašytinio proceso tvarka išsprendžia nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo prašymo gavimo. Tuo tarpu pagal Civilinio proceso kodekso 137 str. 3 d. teismo nutartis dėl ieškinio (pagal Civilinio proceso kodekso 143 str. 3 d. taip pat ir dėl priešieškinio) priėmimo turi būti priimta ne vėliau kaip per dešimt dienų nuo ieškinio registravimo teisme dienos. Taigi skubi prašymų dėl laikinųjų apsaugos priemonių išnagrinėjimo tvarka nustatyta įstatyme, o ieškinio ar priešieškinio priėmimo klausimui išspręsti įstatymas nustato ilgesnį terminą. Pareiškėjai nepateikė jokių objektyvių duomenų, kad pagrįstų teikime nurodytas aplinkybės, jog teisėja V. O. daro spaudimą kitiems teismams, nagrinėjantiems jos sutuoktinio įmonių bylas, skubiai priimti atitinkamus sprendimus. Atsižvelgusi į tai, kas išdėstyta, Komisija daro išvadą, kad pareiškėjų teikime nurodytos aplinkybės dėl teisėjos V. O. daromos įtakos greičiau išnagrinėti jos sutuoktinio bylas nepasitvirtino.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, remdamasi nustatytais aplinkybėmis bei išdėstytais argumentais, daro išvadą, kad teisėjos V. O. veiksmuose nenustatyta Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalyje numatytų teisėjo drausminės atsakomybės pagrindų požymių, todėl nėra pagrindo teisėjai iškelti drausmės bylą.

Komisija, vadovaudamasi Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 35.2 punktu,

nusprendžia:

Atsisakyti iškelti drausmės bylą Klaipėdos miesto apylinkės teismo teisėjai V. O.
Sprendimas neskundžiamas.

Komisijos nariai:

Algis Norkūnas

Diana Butrimienė

Algimantas Čepas

Veslava Ruskan

Teodora Staugaitienė

Linas Žukauskas